

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת שלח לך בידיים שלך!

השבוע אנו לומדים על חטא המרגלים. החטא הנורא אשר את פירותיו אנו אוכלים עד היום. מיד אחרי התיאור והלימוד של חטא המרגלים מלמדת אותנו התורה מצווה חדשה וחושה; מצוות הפרשת חלה. כאשר מכינים עיסה ללחם, יש להפריש ממנה חלה לכהנים. מצווה זו היא מן המצוות התלויות בארץ וחיובה הוא מעת באו ישראל לארץ המובטחת.

נראה כי מטרת המצווה הסמוכה לפרשת המרגלים, ללמד אותנו את חשיבותה וקדושתה של הארץ. מעניין לגלות כי דווקא למצווה זו יש מאפיינים שונים משאר המצוות התלויות בארץ. מאפיינים שנראה כי מדגישים פחות את קדושת הארץ.

לדוגמה, רוב הפוסקים סבורים כי המצווה נוהגת מן התורה גם במקרה בו החיטה בארץ ישראל. כיון שהשלב הקובע לחיוב חלה הוא המקום בו גלגלו - לשו - את העיסה, ולא המקום בו גדלה החיטה. בנוסף, מצוות חלה היא המצווה-התלויה-בארץ היחידה שחכמים תיקנו שנוהגת גם בחוץ-לארץ.

מדוע זה אכן כך? מדוע המצווה שבאה ללמד על קדושת הארץ נראית ככזו המדגישה פחות את רוממותה וקדושתה של הארץ?

על מנת להבין זאת מקדים הרב יוסף דב סולובייצ'יק זצ"ל ומסביר את חטא המרגלים. הורגלנו לחשוב כי המרגלים כפרו בקדושתה של הארץ. אך האמת שהיא שהם כלל לא כפרו בקדושתה. הפוך, הם חשבו שהארץ קדושה כל כך עד שאין לבני-אדם סיכוי לאחוז בה ולכבוש אותה. הם הדגישו כי 'אפס' הסיכוי לנצח את היושבים על הארץ. קדושתה ורוממותה של הארץ מונעים את הגישה של בני האנוש לשם.

כמענה לטענה זו מלמדת אותנו התורה את מצוות החלה. מצווה-תלוית-ארץ רגילה הייתה אולי מחזקת את טענת המרגלים. הנה, קדושה היא כל כך עד שיש לה מצוות ויחס נשגב ומרומם. אך מצוות החלה מלמדת אותנו מסר חדש: הקדושה תלויה במעשי האדם. הדרך להוציא לפועל את קדושתה של הארץ היא באמצעות עשייתם של בני האדם. הפוך בדיוק מדברי המרגלים. הכח להביא את הקדושה למימוש נמצא בידיים שלנו. גם אם החיטה גדלה בארץ, גם אם היא גדלה בחו"ל, ההחלטה של האדם להפוך אותה לעיסה כאן בארץ ישראל היא זו שהופכת אותה לקדושה. האדם, לא הארץ.

זו הסיבה שחכמים בחרו לתקן את מצוות חלה גם בחו"ל, 'שלא תשתכח תורת חלה'. שלא יישכח מאיתנו, בכל מקום בו נהיה, כי הכח בידיים שלנו. אנו יכולים להפוך חול לקודש, בכוחה של הבחירה שלנו לעשות שינויים דרמטיים, לקדש את החול ולהביא את כל מה שסביבנו לידי מימוש והגשמת המטרה.

הלוואי שנזכה לקדש ולהתקדש!

שבת שלום!
אליהו אילני